

1 PRVNÍ PÍSEMNÉ ZMÍNKY V SOUVISLOSTECH

?

Letiny jsou poprvé zmiňovány v roce 1248 (MCCIV), kdy král Václav I., syn Přemysla Otakara I., daroval Letiny jako výsluhu svým lékařům.

Tento panovník usedl na český trůn na základě listiny nazvané Zlatá bula sicilská, kterou v roce 1212 (MCCXII) získal jako odměnu jeho otec.

První zmínky o vesnici Bzí jsou doložené z roku 1115 (MCXV), kdy byl českým knížetem Vladislav I., jehož otcem byl první český král Vratislav II.

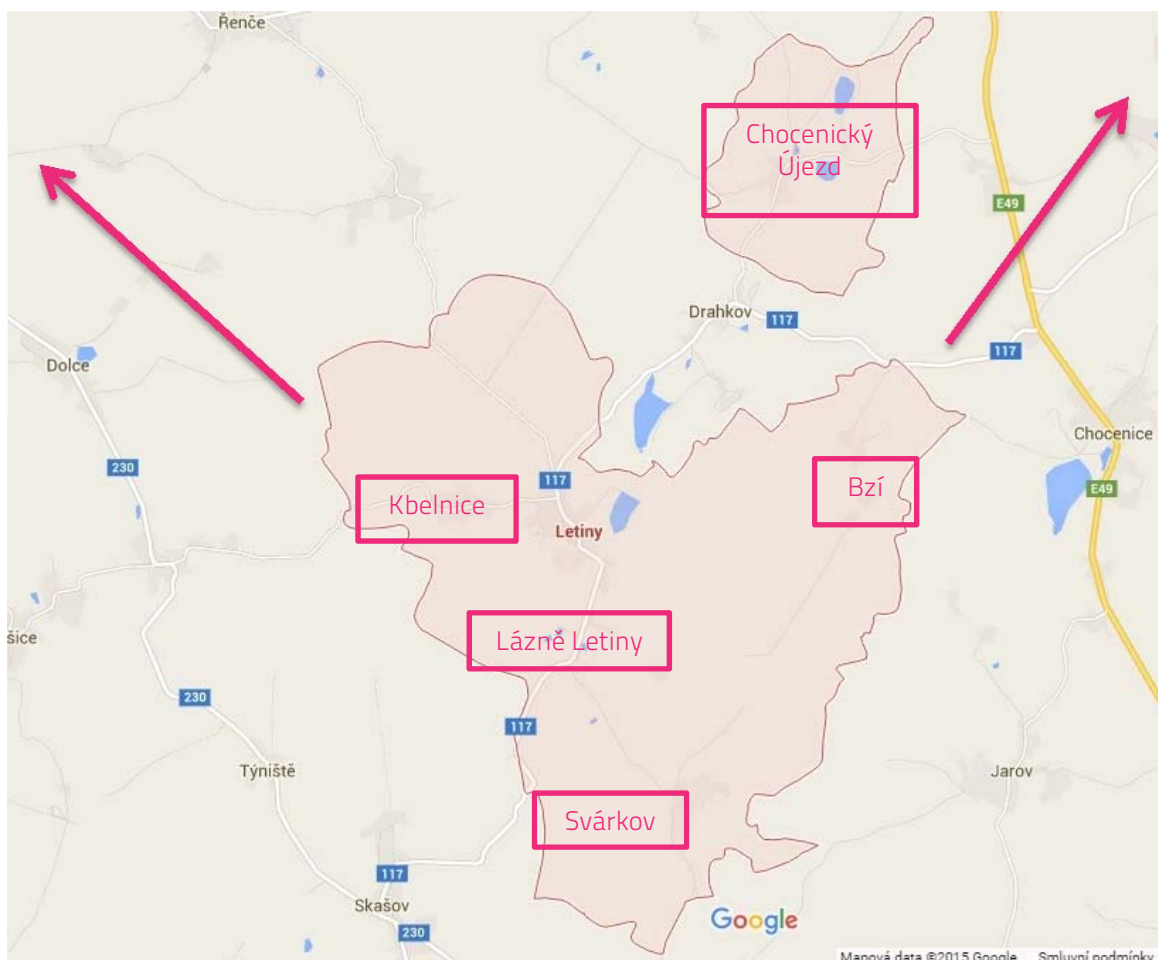
2 MAPA

?

Letiny leží asi 10 km jihovýchodně od Přeštic, 8 km jihozápadně od Blovic. Zakresli do mapy šipky směrem od LETIN určující, kde bychom našli Přeštic a Blovice, kdyby mapa zahrnovala i tato území.

?

Letiny jsou tvořeny z několika částí obce. Jedná se o Bzí, Chocenický Újezd, Kbelnice, Lázně Letiny a Svárvkov. Zakresli tyto části Letin do mapy.

3

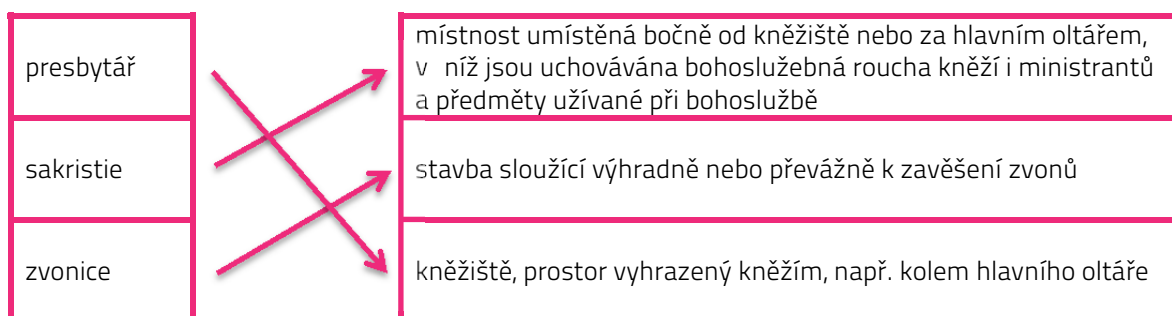
LETINY – KOSTEL SV. PROKOPA

Dominantou Letin je kostel sv. Prokopa. Jedná se o původně gotickou stavbu ze 14. století, která byla v 18. století barokizována. Kostel je **jednolodní (1)** s gotickým **presbytářem (2)** a se **sakristií (3)** na severní straně. Nad západním průčelím se tyčí **zvonice (4)**.

? Vyfotografuj nebo načrtni kostel sv. Prokopa, vyznač a očíslej tučně vytištěné části v jeho popisu.

? Spoj pojmy s jejich významy.

4

LIDOVÁ ARCHITEKTURA V LETINECH A BZÍ

V Letinech i v Bzí můžeme najít několik významných dokladů lidové architektury. Jedná se zejména o stavby ze dřeva, jejichž stěny jsou vystavěny technikou kladení trámů vodorovně na sebe a jsou v rozích spojovány (např. Letiny č. p. 25, Bzí č. p. 5 a č. p. 6).

? Jakým pojmem označujeme tyto stavby? **roubené stavby**

? Dřevěné trámy těchto staveb byly na povrchu konzervovány směsí, díky níž získaly trámy tmavě hnědou až černou barvu. O jakou směs se jedná? **volská krev (směs hovězí krve a vápenného mléka = vápna)**

5

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI LETIN A BZÍ

🔍 Které z níže uvedených informací patří k osobě Viléma Dušana Lambla a které k osobě Václava Korandy staršího? Informace roztříd' a doplň do tabulky.

radikální husitský kněz a kazatel

v roce 1414 působil jako farář v Plzni

narodil se v Letinech

uznávaný lékař, profesor patologické anatomie, spisovatel a překladatel

zúčastnil se bitvy u Sudoměře pod velením Jana Žižky

popsal výrůstky na srdečních chlopních dříve nazývány Lamblovy výrůstky

popsal prvoka, který nese jméno Lamblie střevní

na Jezevčí skále u Bzí v září 1419 šířil pod širým nebem učení Jana Husa

v roce 1420 se podílel na proslulém ničení kláštera na Zbraslavi

jeho bratrem byl Jan Křtitel Lambl, chemik, profesor hospodářství a správovědy

v roce 1435 se účastnil jednání se Zikmundem Lucemburským

VILÉM DUŠAN LAMBL	VÁCLAV KORANDA STARŠÍ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ narodil se v Letinech ▪ uznávaný lékař, profesor patologické anatomie, spisovatel a překladatel ▪ popsal výrůstky na srdečních chlopních dříve nazývány Lamblovy výrůstky ▪ popsal prvoka, který nese jméno Lamblie střevní ▪ jeho bratrem byl Jan Křtitel Lambl, chemik, profesor hospodářství a správovědy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ radikální husitský kněz a kazatel ▪ v roce 1414 působil jako farář v Plzni ▪ zúčastnil se bitvy u Sudoměře pod velením Jana Žižky ▪ na Jezevčí skále u Bzí v září 1419 šířil pod širým nebem učení Jana Husa ▪ v roce 1420 se podílel na proslulém ničení kláštera na Zbraslavi ▪ v roce 1435 se účastnil jednání se Zikmundem Lucemburským

🔍 V předchozím úkolu se několikrát objevují informace spojené s husitstvím. Vyjmenuj alespoň další tři osobnosti a dvě místa nacházející se v západních Čechách, jež mají spojitost s husitstvím.

Václav IV., Zikmund Lucemburský, Jan Želivský, Prokop Holý
Plzeň, Domažlice

6

KORANDOVY KAMENY

🔍 Jak je místo KORANDOVY KAMENY spojeno s osobou Václava Korandy staršího?

Na Jezevčí skále u Bzí šířil v září 1419 plzeňský kazatel Václav Koranda starší pod širým nebem učení Jana Husa.

🔍 Jakým způsobem si osobu Václava Korandy staršího na tomto místě připomínáme?

Na nejvyšším místě bulžnickových výběžků je osazena pamětní bronzová deska s reliéfním kalichem a nápisem.

7

VELKÁ SKÁLA

Eneolitické sídliště Velká skála u Bzí bylo objeveno v druhé polovině 19. století. Při archeologickém výzkum vedeném archeologem Františkem Xaverem Francem byly nalezeny např. kamenné nástroje nebo polovina keramického přeslenu. Tyto předměty jsou artefakty náležící do skupiny chamské kultury.

? Jak jinak můžeme nazvat dobu (ENEOLIT), ze které nalezené artefakty pochází? **konec doby kamenné**

? Na která další dvě období následující po eneolitu dělíme pravěk? **doba bronzová, doba železná**

? Které kamenné nástroje z této doby mohl asi F. X. Franc najít? Vyjmenuj alespoň 3.

kamenné motyky, srp, drtidlo, sekeromlat

8

KAPLIČKA SV. ROZÁLIE

Barokní kaplička sv. Rozálie stojí v lese při cestě od Bzí do Svárkova. Pro tuto lokalitu se vžil název Rozárka.

? Ke kapličce se váže pověst, která vypráví, že kaplička byla vystavěna na památku pasáka a jeho dvou dětí, kteří zemřeli na nákazu morem a byli pohřbeni na tomto místě. Jaké další jiné barokní stavby byly stavěny v souvislosti s morovou nákazou? Vysvětli, proč se stavěly.

morové sloupy – stavěly se preventivně (aby mor nepřišel do města), v průběhu epidemie (aby mor uškodil co nejméně, udobření si Boha) a po epidemii (jako dík za přežití).

? Pasák se svými dětmi se dle pověsti morem nakazil prostřednictvím pláště, který sebral z cesty. Plášť v lese odhodil lékař, který jel od nemocných nakažených morem. Mor se šířil hlavně pomocí svých přenašečů, kterými byli zvířata. Která?

blechy, krysy

? Jak jinak se moru říkalo?

černá smrt